

Quo vadis Erdőmérnöki Kar?

Prof. dr. Lakatos Ferenc¹, Dr. Bidló András², Dr. Jánoska Ferenc³

Az utóbbi hetekben, hónapokban az írott és elektronikus sajtóban többször, többféle megközelítésben is szó volt a Nyugat-magyarországi Egyetemről, esetenként az Erdőmérnöki Karról is. Valószínű, hogy e híreket kiemelt figyelemmel követték az Erdészeti Lapok olvasói is.

Az elmúlt időszakban minisztériumi/egyetemi döntést követően jelentős átalakuláson esett át az egyetem és ez jelentősen érinti az Erdőmérnöki Kart is. Az egyetem szempontjából lényeges változás volt több kar kiválása. Kezdődött 2014-ben a Geoinformatikai Kar (GEO, Székesfehérvár) távozásával, és folytatódott 2016. januártól a mosonmagyaróvári (Mezőgazdasági és Élelmiszertudományi Kar, MÉK) és a győri (Apáczai Csere János Kar, AK) karok kiválásával, illetve a győri Széchenyi István Egyetembe való tagozódásával. A valamikor kilenc karra tagozódó Nyugat-magyarországi Egyetem így jelenleg hat karral működik. Bár döntés volt a szombathelyi karok rövid távú (2017. december 31-ig történő) maradásáról, a közép- és hosszú távú tervek ebben az esetben (is) erősen bizonytalanok.

Még egy jelentős változást kell kiemelni. Az egyetemek korábbi egyszemélyes vezetése (rektor) helyett duális irányításúvá alakították az intézményeket. Az ún. akadémiai szféra (oktatás) vezetője továbbra is a (választott és kinevezett) rektor, míg a működtetésért, illetve a „gazdasági feltételek biztosításáért” a (miniszterelnök által kinevezett) kancellár felel. A duális vezetésről már közel másfél éves tapasztalattal rendelkezünk.

A vezetői rendszer ettől az évtől kiéleződött egy tanácsadó testülettel (hivatalos nevén konzisztórium), melynek legfőbb feladata az intézmény stratégiai döntéseinek megalapozása, valamint a gazdálkodási tevékenység szakmai támogatása és ellenőrzése. A konzisztóriumnak a rektoron és kancelláron kívül három 'külsős', a felsőoktatásért felelős miniszter által kijelölt tagja van, a NymE

esetében: *Zambó Péter, Kónya István* és *Tancsics Róbert*. Külön öröm számunkra, hogy e testület tagja az Országos Erdészeti Egyesület elnöke!

Ezzel párhuzamosan a jogszabályi környezet is folyamatosan változik. A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvényt (Nftv.) is több alkalommal módosították. 2015-ben kormányrendelet [139/2015. (VI. 9.) Korm. rendelet] határozta meg az alap- és mesterképzési szakok új listáját. Ennek kidolgozása során veszélybe került például a természetvédelmi mérnöki szak sorsa is. Átalakult minden szak, így az általunk oktatott Képzési, Kimeneti Követelményei (KKK) is. Ez utóbbi dokumentum határozza meg, hogy pl. egy végzett erdőmérnök milyen tudással és képességekkel (illetve az újabb rendszerben ezen túl milyen attitűddel, illetve autonómiával és felelősséggel) rendelkezzen. A végleges dokumentum véleményezésében részt vállalt több szakmai szervezet (OEE, MEGOSZ, NÉBIH), illetve a szakminisztérium (FM) is – tanácsaikat ezúton is köszönjük.

A jelen feladata, hogy az új KKK alapján felülvizsgáljuk a mintatanterveket (milyen tantárgyak, milyen óraszámokkal kerüljenek oktatásra), illetve az egyes tantárgyak tartalmát.

Egy kiegészítő gondolat a Nftv.-hez: az átszervezések során felmerült az is, hogy szükség van-e egyáltalán egyetemi karokra. Jelenleg még vannak karok, de már csökkentett hatáskörökkel és személyi állománnyal. Az egyetemekre általánosan jellemző az erős kancellári centralizáció. A folyamat vége most még nem látható, és még csak nem is becsülhető.

Hogyan érintik ezek a változások az Erdőmérnöki Kart?

A változások egy része kisebb jelentőségű, de a hatások nagyobb részét már a saját bőrünkön érezzük.

Oktatás

Hallgatói létszámunk közel 60%-át ma is az erdőmérnök-hallgatók adják (osztatlan mesterképzés), a további 40%-on osztoznak a környezetmérnök-, természetvédelmi mérnök- és vadgazdalmérnök-hallgatók (alap és mesterképzés-

ben). Annak ellenére, hogy a végzett erdőmérnökök a kar szakjai közül a legjobb eséllyel tudnak elhelyezkedni, a jelentkezők száma és ezzel párhuzamosan a felvett létszám folyamatosan csökken.

Ez együtt jár a bekerülő hallgatók általános tudásszintjének csökkenésével is. Nem véletlen, hogy nagy a lemorzsolódás, és az 5 éves képzést átlagosan 6,5 év alatt végzik el a hallgatók. A csökkenő jelentkezéseket részben lehet magyarázni a demográfiai hullámvölgygel (ami még pár évig eltart), de a hasonló szakok széles kínálata is nagy eltérítő erővel rendelkezik (különösen, ha valami hangzatos névvel látják azokat el).

Nehezíti a szakközépiskolákból továbbtanulni akarók helyzetét, hogy a felvételiként számító érettségi tárgyak közül az erdőmérnöki szakon egyet emelt szinten kell teljesíteni. Ez (felméréseink szerint) csökkenti a szakirányú szakközépiskolákból érkező hallgatók létszámát az utóbbi években.

Jó hír azonban, hogy 2017-től kezdődően lehetőség lesz az erdőmérnöki szakon egyet emelt szinten történő letételére (5/2016 Korm. rendelet), így nem kell majd pl. biológiából vagy matematikából emelt szinten érettségizni a felvételihez.

Többször elhangzott, hogy az unikális erdőmérnök (és faipari mérnök) képzésre igenis szükség van, azt a különböző kormányzati szintek is támogatják. Ennek ellenére több év alatt sem sikerült elérnünk, hogy az állami ösztöndíjas hallgatók után kapott támogatás az agrárképzések közötti legalacsonyabb szintről, akár egy kicsit is elmozduljon felfelé. A kapott támogatás messze nem fedezi a képzés költségeit.

A Nftv. első megközelítésben kedvező változásokat hozott – legalábbis ha betű szerint értelmezzük az ott leírt oktatási feladatokat. A jelen valósága viszont az, hogy az elvárt oktatási teljesítmény közelíti, sőt bizonyos esetekben eléri a közoktatásban elvárt óraszámot. Itt viszont egyetemről/karról szeretnénk beszélni, ahol az oktatás csupán egy része a mindennapi feladatoknak, hiszen az oktatónak munkaideje egy meghatározó részét kutatásra, illetve a

¹ dékán, NymE Erdőmérnöki Kar

² igazgatási és gazdasági dékánhelyettes, NymE Erdőmérnöki Kar

³ oktatási dékánhelyettes, NymE Erdőmérnöki Kar

tudományos és szakmai közéletben való részvételre kell fordítania.

Jelentősen átalakult az oktatás adminisztrációja is. Az ügykezelés már jó ideje elektronikusan, a Neptun rendszeren keresztül történik, ennek következtében mára megszűnt a papíralapú index; a 'rektori', azaz méltányossági vizsgát is csak a Neptun rendszerben lehet kérni. A központba került, azaz kari szintről egyetemire lépett a tanulmányi osztály (Egyetemi Tanulmányi Központ). Ha valakinek másolatra, igazolásra van szüksége, már ott kell kopogtatnia. Ez (megítélésünk szerint) a korábban jól működő, hallgatóbarát ügyintézésben (reméljük, csak átmeneti) nehézségeket okozott.

Feladatként most azt kaptuk, hogy az országosan csökkenő hallgatói létszám mellett újabb, a kar profiljának megfelelő képzéseket kezdeményezzünk, részben nyitva a nagyvilágra is (pl. földmérő és földrendező szak, idegen nyelvű képzések). Ez képzéseink valamennyi szintjét érinti: az alap- és mesterképzést, a doktori és a posztgraduális képzést egyaránt. Ennek részét képezi például az erdőgazdasági dolgozók és az erdészeti szakszemélyzet oktatásában, továbbképzésében való részvétel is.

Kutatás

Hosszú évekig büszke volt a kar arra, hogy bevételeinek 20-25%-a származott kutatási feladatokból (pályázatok és

megbízások). Jelenleg ez az arány – az oktatási támogatás csökkenésének is „köszönhetően” – megközelíti a 60%-ot (!) Ez már nem az a kategória, amire büszke lehet az ember, hiszen alapvetően oktatási intézmény vagyunk.

Ez sokkal inkább mutatja azt, hogy a csökkenő állami támogatás ellensúlyozására kutatásokból próbáljuk finanszírozni az oktatást (már ha engedik). Az elmúlt évek nagy volumenű egyetemi pályázatai biztosították a szükséges anyagi háttérrel, de ezek lezárultak, az újabbakat nehezen fogadják el, illetve jelenleg még elbírálás alatt vannak. A pályázatok deklarált célja volt az intézmények fejlesztése (mind eszköz, mind személyi oldalról) annak érdekében, hogy az egyetem 2020 után már az Európai Unió által meghirdetett pályázatokon vegyen részt, versenyezve a többi európai ország egyetemeivel. A beruházások meg is valósultak, de a tartalommal (munkával és kutatással) való megtöltés nehezen halad. Ennek legnagyobb gátja a személyi háttér hiánya. A fiatal tehetséges oktatók és kutatók (akár már hallgató korban is) máshol keresik boldogulásukat. A kar által kínált életpályamoddell nem versenyképes a gazdálkodási, igazgatási, vagy éppen más kutatási szférával szemben. Sőt, a karon több éve dolgozók számára sem.

Tovább rontotta a kar gazdálkodási lehetőségeit a szakképzési hozzájárulás megszűnése és az innovációs járulékok központosítása. Ezek korábban nagy

segítséget nyújtottak a kar oktatáshoz kapcsolódó fejlesztéseikhez, amelyek kutatási pénzből nem voltak finanszírozhatók. Arról nem is beszélve, hogy ezek révén szoros kapcsolat alakult ki a gyakorlat és az oktatás között, illetve a kapott eredmények közvetlenül beépültek az oktatási anyagokba is.

A K+F+I tevékenységet rendkívül megnehezítette és megdrágította az új rendszer. A bevételek jelentős elvonása egyrészt ellenérdekeltté tették az érintetteket, másrészt nagyon megdrágították a munkánkat. Az adminisztratív nehézségekről meg talán ne is beszéljünk. Az életbe léptetett – esetenként erősen túlzó – fiskális szabályok lehetetlenné teszik a mindennapi működést.

Lehet-e ez alapján egyértelmű választ adni a címben feltett kérdésre? Nehéz, sőt talán lehetetlen is. Elnézve azonban a többi intézmény (erdőgazdaságok, ER-TI, ...) közelmúltban jelentkező nehézségeit, velük együtt mi is csak a kedvező változásokban reménykedünk.

A támogatási szándékok előbb-utóbb konkrét formában (pl. pályázati kiírásokban) is megjelennek, és ahogy a korábbi években is sokszor pályázatokon keresztül tudtuk finanszírozni az oktatásunk jelentős részét, a jövőben is megtehetjük majd ezt. Különösen bízva partnereink együttműködésében és támogatásában.

Ebbez kívánunk – magunknak is – jó szerencsét! 🍀

Soproni győzelem a Kiss Ferenc Kupán

Április 20-22-én a soproniak sikerével ért véget az erdészeti és vadgazdálkodási technikus tanulók országos versenye. Az OSZTV-t a Nemzeti Agrárkamara szervezésében a szegedi Kiss Ferenc Erdészeti Szakképző Iskola rendezte. A versenynek a DALERD Zrt. Tájékoztatói Központja adott otthont.

Az összetett verseny első három helyezettje a soproni Roth Gyula Erdészeti, Faipari Szakközépiskola diákja lett: 1. *Balogh Erik*, 2. *Rózsabegyvi Bence*, 3. *Kajdi Győző*. A győztes csapat felkészítő tanára *Nagy Csaba* volt.

Az egyes versenyszámok győztesei a következők lettek:

Írásbeli – *Balogh Erik* (Sopron), gyérítés jelölés – *Gritz Imre* (Szeged), választékolás – *Czita Szilárd* (Sopron), fakészlet-meghatározás – *Péter Attila* (Szőcsénypuszta), motorfűrész-használat – *Németh*

Kristóf (Sopron), határozatosítás – *Radvánszky Máté* (Szeged), lövészet – *Czita Szilárd* (Sopron), felismerés – *Oriold Kristóf* (Szeged), trófeaminősítés – *Balogh Erik* (Sopron). A gyakorlati versenyszámok összetett győztese *Farkas Péter* a szegedi iskolából.

A magas színvonalú verseny eredményeit a Körös-völgy évszázados tölgyei alatt hirdették ki, ahol többek között *dr. Mózes Csaba* FM főosztályvezető-helyettes köszöntötte az OSZTV résztvevőit és szervezőit.

A versenyt *Fazekas József*, a DALERD Zrt. vezérigazgató-helyettese, a

versenybizottság elnöke értékelte. Jutalmakat adott át az idén 150 éves Országos Erdészeti Egyesület alelnöke, *Andrésiné dr. Ambrus Ildikó* is. A verseny támogatói ajándékokkal tették emlékeztetéssé az igazán férfias megmérettetést.

Szöveg és kép:

Puskás Lajos, DALERD Zrt.